

Summer School - Θερινό Σχολείο με θέμα :

«Μέτρα προσαρμογής του αγροτικού τομέα στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής»

Κείμενο παρουσίασης στο Σεμινάριο - Summer School «Το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας και οι προοπτικές του Ταμιευτήρα Κάρλας σε συνθήκες κλιματικής κρίσης» (Κων/νος Γκούμας)*

Γ. Η επαναδημιουργία της Λίμνης (Ταμιευτήρα) Κάρλας
(Εισαγωγή - Η ιστορική πορεία των μελετών και η αποξήρανση της Κάρλας - Τα χαρακτηριστικά του υδροτόπου της Κάρλας - Οι στόχοι των παρεμβάσεων και τα τεχνικά στοιχεία των έργων - Τα προβλήματα κατά την περίοδο κατασκευής, οι προσδοκίες για την νέα περίοδο λειτουργίας του Ταμιευτήρα Κάρλας και οι προοπτικές του σε συνθήκες κλιματικής κρίσης)

Εισαγωγή

Το έργο πολλαπλής σκοπιμότητας ανασύστασης της λίμνης Κάρλας, είναι ένα από τα μεγαλύτερα αντιπλημμυρικά και εξυγιαντικά έργα της Θεσσαλίας. Σχεδιάστηκε για να αντιμετωπιστούν στις Περιφερειακές ενότητες Λάρισας & Μαγνησίας, προβλήματα από πλημμύρες & την ρύπανση του Παγασσητικού, της υφαλμύρωσης των υπόγειων υδροφορέων της ευρύτερης περιοχής, της πλημμελούς άρδευσης χιλιάδων στρεμμάτων και ταυτόχρονα να αποκατασταθεί μερικώς το προϋπάρχον οικοσύστημα της Κάρλας και να διασφαλισθεί στο μέλλον η "αειφορεία" στην διαχείριση των εδαφικών και υδατικών πόρων.

Σύμφωνα με την ΜΠΕ του 2005 (ΥΠΕΧΩΔΕ - Ν. Μαυρονικολάου - ΥΔΡΕΤΜΕ), τα έργα επαναδημιουργίας της Λίμνης Κάρλας, πέραν της γενικότερης περιβαλλοντικής αποκατάστασης, προστασίας και ανάδειξης της περιοχής, αποσκοπούν στην αντιπλημμυρική προστασία της ευρύτερης περιοχής και στην αποκατάσταση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα με ταυτόχρονη εξασφάλιση επιφανειακών και υπόγειων νερών για άρδευση και ύδρευση.

Πρόκειται για ένα σύνθετο έργο, εργασίες του οποίου άρχισαν πριν από 23 χρόνια (σύμβαση 24/9/1999) και υλοποιήθηκε με εργολαβίες προϋπολογισμού πάνω από 200 εκατ. €.

Αποτελείται : από ένα Ταμιευτήρα 38.500 στρ. με αναχώματα 23 χιλιομέτρων, 4 συλλεκτήρες 28 χιλιομέτρων, ορισμένα έργα εισόδου και εξόδου του νερού, αντλιοστάσια, έργα μεταφοράς νερού για άρδευση, έργα ύδρευσης περιοχής Βόλου, έργα υδροβιοτόπων, οικοτουριστικής ανάπτυξη, έργα ορεινής υδρονομίας κ.λ.π.

Η χωρητικότητα του Ταμιευτήρα είναι 180 εκατ. μ3 και η ωφέλιμη 60 εκατ. μ3., ενώ προβλέπεται να γεμίζει με νερό από τον Πηνειό (70-80%) και με νερό χειμερινών απορροών (20-30%) από τις γύρω λεκάνες απορροής.

Ήδη έχουν ολοκληρωθεί όλα σχεδόν τα προβλεπόμενα έργα του νέου Ταμιευτήρα (αναχώματα, διάφορα τεχνικά έργα εισόδου και εξόδου του νερού, τα αντλιοστάσια), το νέο αντλιοστάσιο στον Πηνειό (που χρησιμοποιείται για την μεταφορά του νερού από τον Πηνειό στον Ταμιευτήρα), οι προβλεπόμενες εργασίες συλλεκτήρων Σ3 - Σ6 - Σ7 κλπ., «έργα ορεινής υδρονομίας», καθώς και μέρος από τα προβλεπόμενα αρδευτικά δίκτυα μεταφοράς και διανομής του νερού με τα αντλιοστάσια.

Το χρήσιμο και σπουδαίο αυτό έργο, τόσο από περιβαλλοντική άποψη όσο και από αντιπλημμυρική (θα αντιμετωπίσει οριστικά το πρόβλημα στις περιοχές Μαρμαρίνης - Αγιάς και Συκουρίου), εγκαινιάστηκε (6/10/2018) και ήδη λειτουργεί (πλήρωση του Ταμιευτήρα με νερό από τον Πηνειό) εδώ και μερικά χρόνια.

Η ιστορική πορεία των μελετών και η αποξήρανση της Κάρλας (Ιστορική αναφορά στη Λίμνη - το χρονικό αποξήρανσης & επαναδημιουργίας της Λίμνης).

Το σημερινό σχέδιο «επανασύστασης» της λίμνης Κάρλας προέκυψε μετά από μακρά πορεία προβληματισμού, καθυστερήσεων και αναβολών.

Αμέσως μετά την απελευθέρωση της το 1881, η Θεσσαλία, διαπιστώνει την ανάγκη να αντιμετωπίσει τα σοβαρά προβλήματα που δημιουργούσαν οι πλημμύρες του Πηνειού και των παραποτάμων του, να αποξηράνει τα έλη και τους βάλτους και να προστατεύσει τις πόλεις, τα χωριά και τις καλλιεργούμενες εκτάσεις της με έργα στράγγισης.

Επιχειρεί από το 1886 να προσεγγίσει τις εναλλακτικές λύσεις, αλλά λόγω δυσκολιών του πολέμου το 1897 και της πτώχευσης Τρικούπη, μόλις το 1913, γίνεται η πρώτη αξιόπιστη μελέτη από τον Ιταλό μηχανικό Nobile.

Δηλαδή πριν 100 χρόνια περίπου, ξεκίνησε ο σχεδιασμός που περιλάμβανε τα εξυγιαντικά-αντιπλημμυρικά έργα, που θα έδιναν λύσεις σε προβλήματα που αντιμετώπιζε για πολλές δεκαετίες η Θεσσαλία.

Στο πλάνο αυτό, εξυγίανσης της Θεσσαλικής λεκάνης, εντάχθηκε και το σύστημα λίμνη Κάρλας & βάλτοι. Ακολούθησαν και άλλες μελέτες μέχρι το 1935, όταν και άρχισαν να υλοποιούνται τα εξυγιαντικά-αντιπλημμυρικά έργα στη Θεσσαλία, από την εταιρεία ΒΟΟΤ.

Περισσότερα στον σύνδεσμο :

<https://www.ypethe.gr/archive/afieroma-sti-limni-karla-i-istoria-ton-tehnikon-ergon>

Ειδικά για την Κάρλα το βασικό σκεπτικό και ο στόχος όλων των μελετών, ήταν το αυτονόητο. Δηλαδή η αποξήρανση των ελών και η διευθέτηση της λίμνης με συγκεκριμένο περίγραμμα και προστασία από εισροές πέραν ενός ορίου. Η ρύθμιση αυτή θα γινόταν τόσο με τις διευθετήσεις που θα επέτρεπαν τον έλεγχο του Πηνειού με αναχώματα, με την σήραγγα προς τον Παγασητικό για την αποξήρανση της λίμνης και εξυγίανση των εδαφών, όσο και με την δημιουργία αναχωμάτων ενός νέου ταμιευτήρα που θα επέτρεπε τον έλεγχο των εισροών.

Μέχρι το 1952 έγιναν μόνο τα αναχώματα αντιπλημμυρικής προστασίας του Πηνειού και οι συλλεκτήρες της Ν.Α περιοχής που αποστραγγίζουν τα νερά στον Πηνειό.

Στα τέλη της 10ετίας του 1950 μετά τον εμφύλιο, υλοποιήθηκε το έργο της σήραγγας, η φάση της εξυγίανσης του βάλτου και η εκκένωση της λίμνης, με σκοπό στην τελική φάση της διευθέτησης, να ακολουθήσει και ο προβλεπόμενος ταμιευτήρας, που όμως καθυστέρησε, γιατί μεσολάβησε και μία μακρά περίοδος με ιδιοκτησιακές διαμάχες και δικαστήρια.

Ήταν συνεπώς ένα έργο εξυγιαντικό και αντιπλημμυρικό, στα πλαίσια ενός συνολικού σχεδιασμού στον Θεσσαλικό κάμπο.

Για πολλά χρόνια, σε σημαντική μερίδα της κοινής γνώμης, επικρατεί η εντύπωση ότι η αποξήρανση της λίμνης Κάρλας υπήρξε σφάλμα και παραβλέπουν ή αγνοούν όμως τους λόγους που οδήγησαν στην απόφαση αυτή.

Το γεγονός ότι κάποιες γενιές αγνόησαν το αρχικό σχήμα των δύο συνυπαρχόντων οικοσυστημάτων, αποκόπτοντας την σημερινή κατάσταση από την ιστορική της αφετηρία, δεν αναιρεί την πραγματικότητα, ότι δηλαδή η αποξήρανση έπρεπε για τους λόγους που αναφέρθηκαν να προηγηθεί της ανασύστασης.

Αν ανατρέξουμε 100 χρόνια πίσω και θυμηθούμε τις συνθήκες που επικρατούσαν πριν τα εξυγιαντικά έργα και πως ζούσαν οι πρόγονοί μας εδώ, τότε θα αντιληφθούμε καλλίτερα γιατί έπρεπε να γίνουν όλα αυτά τα έργα, αναπόσπαστο τμήμα των οποίων αποτελεί η Κάρλα.

Ο χάρτης θνησιμότητας την περίοδο 1921-1935, δείχνει 6,5% θανάτους από την ελονοσία σε όλο το Νομό, άρα στην περιοχή Κάρλας πρέπει να πλησίαζε το 50% (έναντι 0,5% στην Αθήνα). Συνεπώς ένας από τους σημαντικότερους λόγους, αλλά όχι ο μόνος, ήταν ότι οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής, υπέφεραν από την ελονοσία, την μάστιγα της εποχής.

Οι κολίγοι της εποχής ζούσαν στα τσιφλίκια της Θεσσαλίας και προσπαθούσαν με τις περιορισμένες σωματικές δυνάμεις τους να καλλιεργήσουν την γη, όταν το επέτρεπαν οι υδρολογικές συνθήκες. Η περιγραφή στα ντοκουμέντα της εποχής τους θέλει αδύνατους, κιτρινιάρηδες και πρησμένους από την φυματίωση και την ελονοσία .

Χιλιάδες στρ. στην ευρύτερη περιοχή των βάλτων, έμειναν συχνά ακαλλιέργητα λόγω των πλημμυρών, ενώ έπρεπε να αποστραγγίσουν, να αποπλυθούν (αλατούχα- αλκαλιωμένα), ώστε να είναι καλλιεργήσιμα και κατάλληλα για άρδευση.

Οι συνέπειες όλων των καθυστερήσεων που αναφέρθηκαν για την υλοποίηση των έργων ήταν η **πλημμελής αντιπλημμυρική προστασία, ανεπάρκεια νερού άρδευσης (έλλειμμα ~25%), η υποβάθμιση του υδροφόρου ορίζοντα, η απώλεια σημαντικού υγροτόπου, η υφαλμύρωση και οι καθιζήσεις.**

Πρόκειται λοιπόν για έργο σαφώς **εξυγιαντικό** (είναι ο πιο ταιριαστός όρος), όπως ακριβώς ονομάστηκαν και τα υπόλοιπα έργα στην Θεσσαλία που στόχευαν στην αποξήρανση βάλτων, ελών, διευθέτησης ποταμών κ.α.

Ένα σύνολο έργων που ξεκίνησαν την δεκαετία 1930, συνεχίστηκαν μέχρι το 1960 και ολοκληρώνονται στις μέρες μας με καθυστέρηση 100 ετών από τον αρχικό σχεδιασμό τους.

Η Κάρλα και η Παρακάρλια περιοχή, ένα από τα γόνιμα τμήματα της Θεσσαλικής γης στα νοτιοανατολικά της, περίμενε αρκετά χρόνια την ολοκλήρωση των εγχειροβελτιωτικών έργων που άρχισαν στα 1934. Πρόκειται για αίτημα της προηγούμενης και της παρούσας γενιάς των Θεσσαλών.

Όπως έλεγε ο αείμνηστος Γ.Α.Χατζηλάκος, ένας αξιόλογος επιστήμονας, που ασχολήθηκε με το θέμα, επρόκειτο για ένα έργο «μισοαρχινισμένο ή μισοτελειωμένο».

Περισσότερα στον σύνδεσμο :

<https://www.ypethe.gr/archive/afieroma-giorgos-hatzilakos-kefalαιο-d-i-karla>

Τα χαρακτηριστικά του υγροτόπου της Κάρλας

Τι ήταν στην πραγματικότητα η «ΚΑΡΛΑ» ; Όπως μπορείτε να δείτε και από τον χάρτη του 1910, πρόκειται για μία λίμνη, δίπλα σε μία τριπλάσια έκταση αγρών και βάλτων, τους οποίους τροφοδοτούσε κατά περιόδους ο Πηνειός.

Δύο διακριτά, αλλά σχετιζόμενα επιφανειακά οικοσυστήματα.

Το πρώτο το αγροτικό οικοσύστημα, βρισκόταν στην Παρακάρλια περιοχή με 135 χιλ. στρ., περιοδικά καλλιεργούμενα και συχνά κατακλυζόμενα, όπου συνυπήρχαν έλη και βάλτοι με βάθος 1-2 μέτρα.

Το δεύτερο οικοσύστημα, ήταν ο υγρότοπος της λίμνης Κάρλας με 45 χιλ. στρ. και βάθος 2-6 μέτρα, η οποία πάντοτε διατηρούσε ένα μέρος των νερών της, ανεξάρτητα από τις διάφορες περιόδους βροχοπτώσεων και πλημμυρών.

Ιστορικά ήταν γνωστή ως μία από τις μεγάλες λίμνες της χώρας, που ταυτόχρονα αποτελούσε έναν σημαντικό υγρότοπο, με μεγάλη ποικιλία ψαριών & υδρόβιων πουλιών. Εξαιτίας του χαμηλότερου υψόμετρου της λίμνης έναντι του Πηνειού, η ευρύτερη περιοχή δεχόταν τα νερά της λεκάνης απορροής της, αλλά κυρίως την πλημμυρική παροχή του Πηνειού, μέσω του χειμάρρου του Ασμακίου.

Η αυξομείωση της λίμνης με τους βάλτους, έδινε την εντύπωση ενός ενιαίου συνόλου.

Συνεπώς ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ και για λόγους ευκολίας, τα δύο συνυπάρχοντα και επικοινωνούντα οικοσυστήματα ονομάσθηκαν ΛΙΜΝΗ ΒΟΙΒΗΙΣ ή ΚΑΡΛΑ. Παραγνωρίσθηκε το γεγονός ότι συχνά - όταν το επέτρεπαν οι συνθήκες - μεγάλα τμήματα της περιοχής αυτής καλλιεργούνταν.

Από αυτή την παρεξήγηση προέκυψαν αρκετές συγχύσεις, που οδήγησαν σε γνωστές επικρίσεις που διατυπώθηκαν την 10ετία του 1980, για την αποξήρανση και την διαχείριση της τ. λίμνης Κάρλας.

Τέλος ιδιαίτερα επιτυχή θεωρούμε την συνοπτική άποψη που κατέθεσαν οι μελετητές των περιβαλλοντικών μελετών της Κάρλας, σε σχετική ημερίδα (Οκτώβριος 2011) του ΤΕΕ Μαγνησίας στο Βόλο : *«Η Κάρλα δεν είναι μόνο ταμιευτήρας, διότι δεν αδειάζει ποτέ εντελώς, η Κάρλα δεν είναι μόνο υγρότοπος, διότι έχει σημαντική διακύμανση στάθμης & παράλληλη χρήση (άρδευση), η Κάρλα δεν είναι αυτόνομη υδατοσυλλογή, διότι παράλληλα καλείται να συμβάλει έμμεσα στον εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφορέων»*

Περισσότερα στον σύνδεσμο :

<https://www.ypethe.gr/archive/afieroma-sti-limni-karla-ta-haraktiristika-toy-ygrotopoy>

Οι στόχοι των παρεμβάσεων - τα τεχνικά και οικονομικά στοιχεία των έργων

Οι λόγοι και η σκοπιμότητα που συνηγορούσαν για την επαναδημιουργία της λίμνης Κάρλας το 1999, ήταν οι παρακάτω :

Αντιπλημμυρική προστασία-ανάσχεση, βιώσιμη και πλήρης άρδευση 92.500 στρ. (διπλασιασμός αξίας γεωργικής παραγωγής), ενίσχυση ύδρευσης Βόλου (δυνατότητα ύδρευσης, με υφιστάμενες πηγές, τουλάχιστον 160.000 κατοίκων), αποκατάσταση υδροφόρου ορίζοντα (μείωση απολήψεων από 40 hm³ σε 23 hm³), επαναδημιουργία Υγροτόπου, μείωση ρύπανσης Παγασητικού, ανάπτυξη αναψυχής και οικοτουρισμού (5.000 επισκέπτες/χρόνο).

Κατά την 10ετία του 1990, την κατασκευή του Ταμιευτήρα της Κάρλας διεκδίκησαν μαχητικά οι επιστημονικοί φορείς, η αυτοδιοίκηση και οι αγρότες των Νομών Λάρισας και Μαγνησίας.

Στη διαφάνεια 18 το ρεπορτάζ από τις συσκέψεις φορέων και σχετικές ημερίδες (Στεφανοβίκειο - 1993, Λάρισα, ΤΕΕ - 1995, Βόλος - ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ - 1996).

Την περίοδο εκείνη συζητήθηκαν εκτενώς όλα τα τεχνικά και άλλα θέματα, δόθηκαν τεκμηριωμένες απαντήσεις για την αναγκαιότητα κατασκευής του μεγάλου ταμιευτήρα, για τις εφικτές τεχνικές λύσεις. Τα περιβαλλοντικά θέματα (ρύπανση Παγασητικού, ύδρευση, κ.α), που σχετιζόνταν με το έργο, ενσωματώθηκαν στην οριστική μελέτη την περίοδο 1997-98.

Το έργο της επαναδημιουργίας της λίμνης, ένα από τα μεγαλύτερα στην περιοχή Βαλκανίων, ξεκίνησε στα τέλη του 1999 με προβλεπόμενο προϋπολογισμό 197,7

εκατ. €, από τα οποία τα 152 εκατ. € (από το ΕΠΠΕΡ- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον) και τα 45,7 εκατ. € (από εθνικούς πόρους ή άλλα προγράμματα).

Συνάντησε πολλές δυσκολίες και καθυστερήσεις κατά την υλοποίησή του από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών και άλλων φορέων που είχαν την ευθύνη και την αρμοδιότητα.

Τον Μάιο του 2014 κλήθηκε να διαχειριστεί το έργο, στο σύνολό του πια, η Περιφέρεια Θεσσαλίας παραλαμβάνοντας ένα έργο σε τελματώδη κατάσταση. Με τις κατάλληλες ενέργειες και με τη σωστή αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων πραγματοποιήθηκαν κάποιες δραστικές ενέργειες, οι οποίες ικανοποίησαν την Επιτροπή Ελέγχου του προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στην οποία παρουσιάστηκε το έργο της ανασύστασης της λίμνης Κάρλας.

Με σχετική καθυστέρηση και κατόπιν απαίτησης της Ε.Ε., η οποία χρηματοδοτεί το έργο, συστάθηκε και ο Φορέας Διαχείρισης της Κάρλας.

Από τα προβλεπόμενα έργα ολοκληρώθηκαν σχεδόν όλα, δηλαδή ο Ταμιευτήρας με τα αναχώματα, τα τεχνικά εισόδου νερού, τα αντλιοστάσια του, κ.α. τα έργα ορεινής υδρονομίας, ορισμένα έργα ενίσχυσης της ύδρευσης (υδρογεωτρήσεις) περιοχής Βόλου, ενώ δεν προχώρησε η διαδικασία για την εγκατάλειψη - αχρήστευση των ιδιωτικών αρδευτικών γεωτρήσεων της περιοχής.

Επίσης από τα έργα μεταφοράς και διανομής νερού (Α' φάση) ένα τμήμα ολοκληρώθηκε και ένα άλλο υλοποιείται (για συνολική έκταση 40.000 στρ.), ενώ για τα υπόλοιπα 52.500 στρ. (από τα προβλεπόμενα 92.500 στρ.) απαιτείται η ολοκλήρωση της οριστικής μελέτης.

Χαρακτηριστικές φωτογραφίες διαφόρων επί μέρους τμημάτων του έργου από την περίοδο κατασκευής βλέπετε στις διαφάνειες 21 - 29.

Η πλήρωση (γέμισμα) του Ταμιευτήρα Κάρλας προβλεπόταν από τις αρχικές μελέτες ότι θα γίνεται με την μεταφορά νερού (δια βαρύτητας) από τον Πηνειό (στην περιοχή Γυρτώνης) και όχι με άντληση.

Σήμερα η πλήρωση της Κάρλας (σε ποσοστό 70-80%) γίνεται με νερά που αντλούνται από τον Πηνειό, με ειδικό αντλιοστάσιο (δυναμικότητας άντλησης 15 m³/sec), που κατασκευάστηκε στον Πηνειό (κόμβος Ομορφοχωρίου Λάρισας). Στην συνέχεια, μέσω του υφιστάμενου δικτύου αντιπλημμυρικών και στραγγιστικών τάφρων, οδηγείται στον Ταμιευτήρα Κάρλας (Κόμβος «Πέτρας» και Σ4).

Η διαδρομή του νερού, όπως γίνεται σήμερα, από το αντλιοστάσιο μέχρι τον Ταμιευτήρα και από το θυρόφραγμα Γυρτώνη, όπως θα γίνεται μελλοντικά (όταν κατασκευαστεί ο κατάλληλος αγωγός μεταφοράς) εμφανίζεται στις διαφάνειες 31 - 35.

Περισσότερα στον σύνδεσμο :

<https://www.ypethe.gr/archive/afieroma-sti-limni-karla-i-istoria-ton-tehnikon-ergon>

Τα προβλήματα κατά την περίοδο κατασκευής και οι προσδοκίες για την νέα περίοδο λειτουργίας της Κάρλας

Κατά την διάρκεια της κατασκευής του συνολικού έργου (ιδιαίτερα όταν την ευθύνη είχαν οι υπηρεσίες του επισπεύδοντος Υπουργείου Υποδομών), υπήρξαν καθυστερήσεις, παραλείψεις ή/και αστοχίες σε επί μέρους τμήματα του έργου (όπως οι συλλεκτήρες ή άλλα τεχνικά έργα), τα οποία σε συνδυασμό με την δυσμενή οικονομική συγκυρία (της προηγούμενης δεκαετίας), είχαν σαν συνέπεια να δημιουργηθούν διάφορα προβλήματα (κυρίως πλημμυρών).

Ορισμένα από τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίστηκαν με συμπληρωματικές εργολαβίες ή πρόκειται να αντιμετωπιστούν σύντομα με νέα αντιπλημμυρικά έργα, των οποίων η μελέτη προκηρύχθηκε από την Περιφέρεια Θεσσαλίας (δες πρόσφατο δημοσίευμα, 6/10/2022) :

<https://www.ertnews.gr/perifereiakoi-stathmoi/larisa/nea-meleti-apo-tin-perifereia-thessalias-gia-tin-antimetopisi-plimmyrikon-fainomenon-se-ektaseis-gyro-apo-ti-limni-karla/>

Από την αρχική περίοδο λειτουργίας και διαχείρισης του έργου Κάρλας και σχεδόν 12 χρόνια από την στιγμή που μπήκε νερό για πρώτη φορά στον Ταμιευτήρα, οι διαχρονικές αδυναμίες του θεσμικού πλαισίου της χώρα μας σε θέματα διαχείρισης υδατικών πόρων και έργων, η εμπλοκή πολλών συναρμόδιων υπηρεσιών ή φορέων [όπως η Περιφέρεια Θεσσαλίας (Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών, Δ/νση Περιβάλλοντος κλπ.), ο υποστελεχωμένος πρώην φορέας διαχείρισης Κάρλας (και σήμερα Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Θεσσαλίας), ΤΟΕΒ και Δήμοι της περιοχής, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Δ/νση Υδάτων) και τα Υπουργεία Περιβάλλοντος, Υποδομών και Αγροτικής Ανάπτυξης] και οι ελλείψεις σε υποδομές δικτύων ελέγχου - παρακολούθησης της ποσότητας και ποιότητας των νερών, είχαν ως αποτέλεσμα να υπάρχουν διάφορα προβλήματα, ορισμένα από τα οποία δεν έχουν επιλυθεί μέχρι σήμερα.

Αναφέρονται ενδεικτικά η έλλειψη φορέα για την λειτουργία του αρδευτικού έργου (ΤΟΕΒ), η αδυναμία φύλαξης των υποδομών, οι επανειλημμένες κλοπές και ζημιές στο αντλιοστάσιο Πέτρας, κλπ.

Η διαχείριση νερών στο υδατικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας, θεσμικά, γίνεται σε επίπεδο λεκανών απορροής (ΣΔΛΑΠ) και όλα τα βασικά επιφανειακά υδατικά σώματα είναι συνδεδεμένα (με τον ένα ή άλλο τρόπο) μεταξύ τους , π.χ. τεχνητή λίμνη (τ.λ.) Πλαστήρα, τ.λ. Σμοκόβου, Πηνειός - παραπόταμοι, λ. Κάρλα.

Έπρεπε συνεπώς και η διαχείριση του νερού να ασκείται ενιαία από ένα φορέα, με την συμμετοχή όλων των επί μέρους χρηστών, που στο χώρο τους και στο αντικείμενό τους διαχειρίζονται το νερό, π.χ. ύδρευσης οι ΔΕΥΑ, άρδευσης οι ΤΟΕΒ, κ.ο.κ.

Με αυτή άλλωστε την βασική παραδοχή και με την ίδια φιλοσοφία ασκείται εδώ και 10ετίες η διαχείριση των υδατικών πόρων σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, όπως καλά γνωρίζουμε πολλοί από εμάς που βρισκόμαστε στην σημερινή συνάντηση.

Οραματιζόμαστε συνεπώς και έχουμε ανάγκη από ένα φορέα αυτόνομο, με ενεργό συμμετοχή του κράτους και των χρηστών σε επίπεδο υδατικού διαμερίσματος Θεσσαλίας και όχι με τις προχειρότητες και πειραματισμούς που επιχειρήθηκαν όλα τα τελευταία χρόνια.

Ενδεικτικές της απαράδεκτης (εδώ και χρόνια) διαχείρισης του νερού, είναι οι διαμάχες που σημειώθηκαν στα τέλη της δεκαετίας 2000, μεταξύ του τότε (διορισμένου) Περιφερειάρχη Θεσσαλίας & του Νομάρχη Μαγνησίας για τον έλεγχο του θυροφράγματος και των ποσοτήτων νερού (από την λεκάνη Πηνειού) που θα καταλήγουν στον Παγασητικό. (Διαφάνεια 40)

Η βασική αυτή έλλειψη ενός φορέα, δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα ή/και αδυναμίες στην ομαλή διαχείριση του σημαντικού αυτού έργου, μεταξύ των οποίων ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής :

- ✓ Δεν υπάρχει υπεύθυνος φορέας που να καταγράφει* τις ετήσιες εισροές του Ταμιευτήρας Κάρλας, δηλαδή τις ποσότητες νερού από τον Πηνειό (ή/και άλλη πηγή) με τις οποίες τροφοδοτείται, την συνολική δαπάνη για το κόστος ενέργειας από την άντληση και την μεταφορά του νερού από τον Πηνειό στην Κάρλα [Αντλιοστάσιο στον Πηνειό για την μεταφορά του νερού στην Κάρλα, Αντλιοστάσια Κόμβου Πέτρας (αντλιοστάσιο DP1, ΑΟ), αντλιοστάσια άρδευσης], όπως και τις αντίστοιχες εκροές (εξάτμιση, άρδευση).

* (Τα στοιχεία των σταθμημέτρων που παραθέτω στις διαφάνειες 42-43 είναι προσωπικά)

- ✓ Δεν υπάρχει υπεύθυνος φορέας που να καταγράφει τις αρδευόμενες εκτάσεις (αρδεύονται περίπου 15 - 20.000 στρ.), να συντάσσει πρόγραμμα άρδευσης, να το τηρεί, να εισπράττει τα αρδευτικά τέλη (η δαπάνη ενέργειας - ΔΕΗ, η φύλαξη και το κόστος συντήρησης - λειτουργίας των έργων πληρώνονται μέχρι σήμερα από την Περιφέρεια Θεσσαλίας, **δηλαδή από όλους εμάς τους φορολογούμενους πολίτες !!**) κλπ.

Υψηλές είναι οι προσδοκίες των τοπικών κ.α φορέων της περιοχής, για την νέα περίοδο λειτουργίας του έργου.

Χαρακτηριστικά ο Δήμαρχος Ρήγα Φεραίου σημειώνει : «Οι προοπτικές με την επανασύσταση της λίμνης είναι πάρα πολλές, όπως η αποκατάσταση του υδροφόρου, του μικροκλίματος, της βιοποικιλότητας, η προστασία από πλημμύρες, η φθινή άρδευση για τους αγρότες, η αλιεία, οι ναυταθλητικές δραστηριότητες, η άνοδος του τουρισμού και πολλές ακόμη».

Περισσότερα στον σύνδεσμο :

<https://www.ypethe.gr/archive/afieroma-sti-limni-karla-i-nea-periodos-stin-istoria-tis-karlas>

Όσο όμως διαρκεί η «ερμαφρόδιτη» αυτή κατάσταση, όσο δεν υπάρχει φορέας (ΤΟΕΒ) για την παραλαβή, λειτουργία και συντήρηση του αρδευτικού έργου και όσο είναι

υποστελεχωμένος ο φορέας που έχει την ευθύνη της συνολικής διαχείρισης του Ταμιευτήρα Κάρλας (ΜΔΠΠΘ) και μάλιστα με περιορισμένες δυνατότητες παρεμβάσεων, δυστυχώς οι προσδοκίες για ομαλή λειτουργία του έργου και για επίτευξη των προβλεπόμενων στόχων δύσκολα θα εκπληρωθούν.

Οι ίδιες «αρρυθμίες» παρατηρούνται σήμερα και για το Θυρόφραγμα Γυρτώνης, ενός καθοριστικής σημασίας για την Κάρλα έργου.

Η μεταφορά του νερού από τον Πηνειό και η τροφοδοσία της Κάρλας, θα μπορούσε να γίνεται με βαρύτητα και όχι με πολλαπλές αντλήσεις (όπως γίνεται σήμερα), που προϋποθέτουν υψηλό κόστος ενέργειας στα διάφορα σημεία (Αντλιοστάσιο Πηνειού, Κόμβος Πέτρας, κλπ.), που καθίσταται απαγορευτικό, ιδιαίτερα υπό τις παρούσες συνθήκες της ενεργειακής κρίσης.

Ένα σημαντικό επίσης πρόβλημα, είναι και αυτό της ποιότητας του νερού που οξύνεται κυρίως, από την αδυναμία ελέγχου των πηγών ρύπανσης, όπως αστικά απόβλητα, τυροκομεία, σφαγεία, γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες και άλλες παρόχθιες πηγές ρύπανσης στον Πηνειό, την 1Τ, 7Τ κ.α. σημείων κατά την διαδρομή του νερού προς την Κάρλα.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τα αποτελέσματα προσδιορισμού της πίεσης απόληψης και την κατάταξη που έγινε από το τελευταίο ΣΔΑΛΠ (2017), **η Κάρλα χαρακτηρίζεται από μέτριας έντασης απόληψη και η οικολογική της κατάσταση χαρακτηρίζεται ως άγνωστη.**

Η έλλειψη μάλιστα αξιόπιστων στοιχείων για την ποιότητα του νερού που καταλήγει στον Ταμιευτήρα, δημιουργούν σύγχυση, εντάσεις και δημοσιεύματα που συμβάλουν στην παραπληροφόρηση και δεν βοηθούν στην αποδοχή του έργου. (Διαφάνεια 46)

Υπάρχει όμως η προσδοκία ότι τα προβλήματα ελέγχου της ποιότητας του νερού της Κάρλας θα αμβλυνθούν ή και ενδεχομένως θα αντιμετωπισθούν, στα πλαίσια των πρωτοβουλιών της Περιφέρειας (σύμβαση με Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) και του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας των νερών που προβλέπονται στο ΣΔΑΛΠ Θεσσαλίας (ΥΠΕΚΑ), δεδομένου ότι οι υγρότοποι, που αποτελούν μέρος επιφανειακού υδάτινου σώματος, επωφελούνται από την υποχρέωση που θέτει η Οδηγία 2000/60 για την προστασία και αποκατάσταση των υδάτινων σωμάτων.

Για να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά ορισμένα από τα παραπάνω προβλήματα, κρίνεται αναγκαία η άμεση εγκατάσταση σταθμηγράφων για τη συνεχή παρακολούθηση της μεταβολής της στάθμης της Λίμνης Κάρλας και αυτογραφικών οργάνων μέτρησης κρίσιμων ποιοτικών παραμέτρων του νερού της, που θα βοηθήσουν καθοριστικά να επιλυθεί και το θέμα της ποιότητας των υδάτων που σήμερα τροφοδοτούν την λίμνη, ώστε να οδηγηθούμε σε μια τελική φάση υγιούς και ασφαλούς λειτουργίας του νέου οικοσυστήματος.

Όταν ολοκληρωθεί το αρδευτικό δίκτυο, προχωρήσει το σχέδιο για την ύδρευση του ΠΣ Βόλου και τα έργα μεταφοράς νερού από τον Πηνειό με βαρύτητα και όχι άντληση, τότε θα έχουμε ένα λειτουργικό έργο, που θα συμβάλλει στην προστασία των

υπόγειων υδροφορέων της περιοχής και θα ισορροπήσει το ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο μέχρι το 2030 (όπως προβλέπουν και οι σχετικές μελέτες).

Το στοιχείο αυτό αναμένεται να διαμορφώσει και τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του υγροτόπου που δημιουργήθηκε και που θα λειτουργεί σε νέες υγιείς βάσεις.

Παρά όμως τις αστοχίες ή και τα προβλήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω, ένα θαυμάσιο οικοσύστημα αρχίζει να δημιουργείται, ήδη από το 2009 που μπήκε το πρώτο νερό, και να αναδεικνύεται ο πολλαπλός χαρακτήρας και η αξία του, ως έργου προστασίας της περιοχής, περιβαλλοντικού και ταυτόχρονα αναπτυξιακού.

Τα έργα περιβαλλοντικής ανάδειξης, οι νησίδες ορνιθοπανίδας, οι υγρότοποι ανάδειξης & καθαρισμού, συμβάλλουν ήδη στην διαφύλαξη & δημιουργία νέων χώρων παρουσίας ειδών και πληθυσμών ορνιθοπανίδας, αναβαθμίζουν περιβαλλοντικά και τουριστικά την ευρύτερη περιοχή και συμβολίζουν την στροφή της χώρας μας σε έργα επανάκτησης περιβαλλοντικών απωλειών του παρελθόντος. (Διαφάνεια 48)

Οι προοπτικές της Κάρλας σε συνθήκες κλιματικής κρίσης

Για να προσεγγίσουμε, με σχετική ασφάλεια, την μελλοντική εξέλιξη και τις προοπτικές του Ταμιευτήρα Κάρλας σε συνθήκες κλιματικής κρίσης, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας, τόσο την υφιστάμενη κατάσταση των υδατικών πόρων και την προδιαγεγραμμένη (όπως σας παρουσίασα σε προηγούμενη θεματική ενότητα) πορεία του Υδατικού προβλήματος της Θεσσαλίας, αλλά και να κάνουμε μια προβολή στο μέλλον, βασιζόμενοι στις εκτιμήσεις, προβλέψεις ή/και μελέτες έγκριτων επιστημόνων οι οποίοι ασχολήθηκαν με τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης στη Θεσσαλία.

Πρώτα να διευκρινίσω κάποιες έννοιες και να υπενθυμίσω πρόσφατα γεγονότα που σχετίζονται με την κλιματική κρίση.

Ξηρασία : Είναι η μεγάλη μείωση (συνήθως προσωρινή) των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού, σε σύγκριση με τις μέσες διαθέσιμες ποσότητες διαχρονικά. Δεν είναι συνέπεια της κλιματικής αλλαγής, όμως εντείνεται λόγω των φαινομένων αυτής, όπως οι μειωμένες βροχοπτώσεις ή/και αυξημένες θερμοκρασίες.

Λειψυδρία : Είναι η έλλειψη νερού που υπάρχει σε συγκεκριμένη περιοχή την συγκεκριμένη χρονική περίοδο, μπορεί να προκληθεί από την ανθρώπινη δραστηριότητα, γίνεται όμως εντονότερη από έκτακτη ή τυχαία παρατεταμένη ανομβρία (ξηρασία).

Παρακολουθήσαμε το περασμένο καλοκαίρι την σημαντική για το 2022 ξηρασία στην Ισπανία και Πορτογαλία, στην Αγγλία, στην κεντρική και βόρεια Ευρώπη, αλλά και στην νοτιοδυτική Κίνα όπου η στάθμη των νερών στον ποταμό Γιανγκτσέ έπεσε σημαντικά, λόγω των μειωμένων κατά 45% βροχοπτώσεων στη λεκάνη του Γιανγκτσέ, με προβλήματα στα ΥΗ εργοστάσια της, [μάλιστα αποκαλύφθηκε βυθισμένο νησί και βουδιστικά αγάλματα 600 ετών].

Την ίδια όμως χρονική περίοδο όμως, όπως έδειξαν και οι σχετικοί χάρτες της ΕΕ για την ξηρασία, η χώρα μας για το 2022 ήταν σε σχετικά καλύτερη κατάσταση.

Το ίδιο συνέβη και με τους ταμιευτήρες της Θεσσαλίας (πχ. ο ταμιευτήρας του Ταυρωπού - λίμνη Πλαστήρα).

Φυσικά στο παρελθόν είχαμε στη Θεσσαλία σημαντικά φαινόμενα μέτριας ξηρασίας ((κάθε 3 - 5 χρόνια) και έντονης ξηρασίας (κάθε 7 χρόνια και με 2 συνεχόμενες χρονιές) που δύσκολα τις αντιμετωπίσαμε χωρίς σημαντικές κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Θα σας δώσω όμως ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα της ξηρασίας διαχρονικά στην Ευρώπη.

Είναι αυτό του Έλβα ποταμού στη ΒΔ Τσεχία, όπου φάνηκαν οι λεγόμενες "**πέτρες της πείνας**" μετά από 500 χρόνια.

Οι «πέτρες της πείνας» (γερμανικά: Hungerstein) είναι ένας τύπος υδρολογικού ορόσημου κοινό στην Κεντρική Ευρώπη και χρησιμεύουν ως υπενθύμιση - προειδοποίηση επερχόμενης πείνας και τοποθετήθηκαν στη Γερμανία και σε εθνικούς γερμανικούς οικισμούς σε όλη την Ευρώπη τον 15ο έως τον 19ο αιώνα.

Αυτές οι πέτρες βυθίστηκαν σε ένα ποτάμι κατά τη διάρκεια της ξηρασίας για να σηματοδοτήσουν τη στάθμη του νερού ως προειδοποίηση για τις μελλοντικές γενιές ότι θα πρέπει να υπομείνουν κακουχίες που σχετίζονται με την πείνα εάν το νερό βυθιστεί ξανά σε αυτό το επίπεδο.

Επίσης στον ποταμό Έλβα, στο Děčín (Τσεχία), έχει σκαλισμένο σε πέτρα, το "Wenn du mich siehst, dann weine" ("Αν με δεις, κλάψε") ως προειδοποίηση.

Πολλές από αυτές τις πέτρες, με σκαλίσματα ή άλλα έργα τέχνης, χτίστηκαν μετά την κρίση πείνας του **1816-1817** που προκλήθηκε από τις εκρήξεις του ηφαιστείου Tambora.

Το 1918, μια πέτρα πείνας στην κοίτη του ποταμού Έλβα, κοντά στο Děčín, αποκαλύφθηκε κατά τη διάρκεια μιας περιόδου χαμηλών υδάτων που συνέπεσε με τους λιμούς εν καιρώ πολέμου του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

Παρόμοιες πέτρες πείνας στον ποταμό αποκαλύφθηκαν ξανά κατά τη διάρκεια ξηρασιών το 2018 και το 2022 (φέτος).

Σχετικός είναι ο παρακάτω σύνδεσμος :

https://en.wikipedia.org/wiki/Hunger_stone

Όλα τα παραπάνω οδηγούν στο συμπέρασμα ότι είχαμε ίδια (ή παρόμοια) ξηρασία και τότε πριν πολλά χρόνια.

Άρα σημαντικό ρόλο παίζει και η διαχρονική φυσική διακύμανση.

Για αυτό συνεπώς επιβάλλεται, εκτός των έργων εξοικονόμησης νερού να κάνουμε έργα ταμίευσης νερού (φράγματα, λιμνοδεξαμενές).

Όταν έρθουν οι **πλημμύρες** της «κλιματικής αλλαγής» μαζεύουμε το νερό για να αντιμετωπίσουμε τις **ξηρασίες** και πάλι της «κλιματικής αλλαγής».

Όσο πιο μεγάλη είναι η διακύμανση τόσο μεγαλύτερους ταμιευτήρες χρειαζόμαστε.

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί τον μεγαλύτερο μακροπρόθεσμο κίνδυνο για την παγκόσμια οικονομία.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις και πρόσφατες μελέτες* η παγκόσμια οικονομία μπορεί να χάσει το 10% της συνολικής της οικονομικής αξίας μέχρι το 2050 εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής.

Στην περίπτωση της Ελλάδας, η κλιματική αλλαγή μπορεί να θέσει επίσης σε κίνδυνο το συνολικό παραγόμενο προϊόν της χώρας πλήττοντας σημαντικούς για την ανάπτυξή της τομείς, όπως ο αγροτικός και ο τουριστικός.

*(World Economic Forum, Swiss Re Institute) :

<https://www.weforum.org/agenda/2021/06/impact-climate-change-global-gdp/#:~:text=The%20global%20economy%20could%20lose,change%2C%20according%20to%20new%20research.>

Τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στη χώρα μας, στις αμέσως επόμενες δεκαετίες, μελέτησε πρόσφατα και η ερευνητική ομάδα υπό τον συντονισμό του καθηγητή του ΕΚΤΑ Κώστα Καρτάλη.

Στη μελέτη αυτή που δημοσιοποίησε η διαΝΕΟσις με τίτλο «Οι Συνέπειες Της Κλιματικής Αλλαγής Στην Ελλάδα - Μια Έρευνα»* αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι : *Οι περισσότερες καλλιέργειες και η κτηνοτροφία θα επηρεαστούν αρνητικά κυρίως στο Ηράκλειο της Κρήτης, την Ηλεία, την Κορινθία και τη Λάρισα.*

* https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2019/05/A_new_agricultural_model_final.pdf

«...Για τη γεωργία και την κτηνοτροφία τα χαρακτηριστικά που, κυρίως, επηρεάζουν την παραγωγή και την ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος είναι η βροχοπτώση, τα έκτακτα και εξαιρετικής έντασης καιρικά φαινόμενα, η ξηρασία και η διάβρωση του εδάφους... Όλοι αυτοί οι παράγοντες δρουν ταυτόχρονα, επηρεάζοντας αρνητικά ο ένας τον άλλο. Μειωμένες βροχοπτώσεις οδηγούν σε περιόδους ξηρασίας που σε συνδυασμό με την αύξηση της μέσης θερμοκρασίας επιφέρουν τη μείωση των αποθεμάτων των υδροφόρων στρωμάτων του υπεδάφους».

«..Οι περισσότερες συνέπειες θα είναι αναμφίβολα αρνητικές. Σύμφωνα με όλα τα σενάρια, μειώνονται οι βροχοπτώσεις σε όλες τις περιοχές, μειώνεται η εδαφική υγρασία (ιδιαίτερα την άνοιξη), αυξάνεται η ξηρασία σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας και αυξάνονται οι ημέρες με πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Στη Λάρισα και τη Θεσσαλονίκη εκτιμάται ότι οι καλλιέργειες θα επηρεαστούν πολύ και από ακραία φαινόμενα. Πρέπει οπωσδήποτε να δοθεί μεγάλη έμφαση στη διαχείριση των υδάτων και την αποδοτικότητα της άρδευσης, που σήμερα ακόμα δεν γίνεται με τον καλύτερο τρόπο....Απαιτούνται μέτρα προσαρμογής μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η Γεωργία ακριβείας και η βελτιωμένη απόδοση άρδευσης...»

Βασικό στοιχείο συνεπώς για την ανάπτυξη συνθηκών ασφαλείας στους τομείς νερό-αγροτική παραγωγή-περιβάλλον, είναι η ανάπτυξη δυνατοτήτων αποτελεσματικής διαχείρισης των διαθέσιμων υδατικών πόρων, ειδικά σε περιόδους έντονων και παρατεταμένων ξηρασιών.

Προϋπόθεση όμως για αποτελεσματική διαχείριση, είναι η σαφής και άμεση γνώση της κατάστασης των υδατικών συστημάτων της λεκάνης απορροής και των διαθέσιμων για χρήση υδατικών πόρων σε έργα επιφανειακής ταμίευσης.

Αναφερθήκαμε σε προηγούμενη θεματική ενότητα ότι το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας μπορεί να αντιμετωπιστεί με ένα ισορροπημένο μίγμα πολιτικών από τους δύο «πυλώνες» της διαχείρισης νερού, δηλαδή την «**διαχείριση της ζήτησης**» και την «**διαχείριση της προσφοράς**», δηλαδή νέα έργα ταμίευσης νερού όπως αυτό του Ταμιευτήρα Κάρλας.

Αναφερθήκαμε επίσης στην μεγάλη εξάρτηση (κατά 70 - 80%) από πλευράς τροφοδοσίας, του Ταμιευτήρα από τα ανάντη υδατικά συστήματα και κυρίως από τον Πηνειό.

Η διασφάλιση συνεπώς επαρκούς ποσότητας και καλής ποιότητας νερού υπό το πρίσμα μάλιστα της κλιματικής αλλαγής, αποτελεί προτεραιότητα και έναν από τους κυρίαρχους στόχους για τον Ταμιευτήρα Κάρλας και ειδικά για την λεκάνη απορροής του ποταμού Πηνειού (που είναι και μία από τις σημαντικότερες αγροτικές λεκάνες της χώρας μας από άποψη παραγωγικότητας).

Τόσο όμως οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, με την αυξανόμενη συχνότητα εμφάνιση ακραίων φαινομένων, όσο και οι εξελίξεις που συνδέονται με την ολοένα και εντονότερη ενεργειακή και διατροφική κρίση, δημιουργούν ένα εκρηκτικό μείγμα που επιβάλλει την άμεση επίλυση του διαχρονικού υδατικού προβλήματος της Θεσσαλίας.

Πρόσφατα, στην σύνοδο υπουργών της ΕΕ, η Υπουργός Γεωργίας της Πορτογαλίας προέτρεψε τους συναδέλφους της υπουργούς πως «η ΕΕ πρέπει να αναπτύξει πολιτική διαχείρισης υδάτων λόγω των επιπτώσεων της ξηρασίας» και να «...θωρακίσουμε το ευρωπαϊκό σύστημα τροφίμων».

Για την χώρα μας και ειδικά για την Θεσσαλία, αυτή η προτροπή πρέπει να εκληφθεί ως ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ να εφαρμόσουμε ΑΜΕΣΑ όλες τις προβλεπόμενες πολιτικές και τα αντίστοιχα έργα που περιέχονται στις σχετικές υπουργικές αποφάσεις, οι οποίες, όσο τα χρόνια περνούν και δεν εφαρμόζονται, αποκαλύπτουν την υποκρισία και την ανευθυνότητα των πολιτικών μας εκπροσώπων και των κυβερνήσεων που στηρίζουν.

Τελειώνοντας πιστεύω ότι για να υπάρχει επιτυχές αποτέλεσμα και να υπάρχουν ευοίωνες προοπτικές - ιδιαίτερα σε συνθήκες κλιματικής κρίσης - σε έργα αυτής της κλίμακας, όπως η Κάρλα, είναι απαραίτητη αφενός η καλή γνώση της κατάστασης που ήδη βιώνουμε και η ανάλογη προετοιμασία με ρεαλιστικό σχέδιο, μέτρα και δράσεις και αφετέρου η επιστημονική προσέγγιση των προβλημάτων (που προβλέπουμε ότι ενδεχομένως θα εμφανιστούν στο μέλλον) και η αξιοποίηση πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται στα πλαίσια των διάφορων προγραμμάτων (όπως και το σημερινό), οι οποίες επιτρέπουν την μεταφορά εμπειριών και τεχνογνωσίας, μεταξύ των επιστημόνων, της αυτοδιοίκησης, των φορέων και των πολιτών.

Οι προτάσεις που διατυπώνονται υπεύθυνα από ειδικούς, για την επίλυση προβλημάτων και την ομαλή εξέλιξη ενός παρόμοιου έργου όπως ο ταμιευτήρας Κάρλας και η καλή προετοιμασία και πρόβλεψη για τις συνθήκες που θα αντιμετωπίσουμε στο μέλλον, συμβάλλουν σημαντικά στην λήψη των σωστών

αποφάσεων και στην έγκαιρη έκφραση της πολιτικής βούλησης από τους αρμόδιους φορείς.

Σε κάθε περίπτωση οι προσπάθειες της Πολιτείας, πρέπει να συγκλίνουν στην ικανοποίηση, ποσοτικά και ποιοτικά, των σημερινών αναγκών σε νερό με τους καλύτερους δυνατούς οικονομικούς όρους, στην πρόβλεψη εξασφάλισης νερού για τις μελλοντικές γενεές και τέλος στην μερίμνα διατήρησης της ισορροπίας των οικοσυστημάτων, όπως αυτό που ήδη δημιουργείται με την επανασύσταση της λίμνης Κάρλας, αλλά και της προστασίας τους από την μελλοντική απειλή της κλιματικής κρίσης.

*Γκούμας Κώστας, γεωπόνος, πρ. Δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κεντρικής Ελλάδας

email : goumas.kostas@gmail.com

Τηλ. Οικίας: +30-2410-236837

Κινητό : 6974379263